

Paulo Freire'nin Doğumunun Yüzüncü Yıldönümü: *Devrimci örgütler için politik pedagoji*

Derek Ford

Tüm devrimci süreçler eğitici. Toplantıları ve çalışma gruplarını düzenlemekten protesto konuşmaları ve propaganda yazmaya kadar, devrimci uğrak önce yeni devrimci eğitsel ve kültürel kurumları yaratmaya, gücü ele geçirdikten sonra öğretmenleri ve uzmanları eğitmeye, devrim tümüyle eğitici. Ama tam anlamıyla ne tür eğitsel işlemler devrimi zorunlu kılar ve biz onları nasıl anlar ve uygularız?

Bu tam olarak Paulo Freire'nin bilinen çalışması *Ezilenlerin Pedagojisi*'nde ele aldığı sorulardır.

Kapitalizm, çalışma becerimiz dahil her şeyi alır ve özel mülke dönüştürür. Bu dünya üzerinde çok derin bir öneme sahiptir, hatta ezilenlere ezen bilincini bile aşılır. Bu yüzden ezilen birinin ezen bilincini tanımak ve bu bilince dönüştürmek zorundayız.

Brezilya'nın Pernambuco eyaletinde doğumundan 100 yıl sonra hala Freire'nin adı kanuni ve kuralsal (kanonik) yazıları gibi birçok kişi tarafından bilinmekte ve oldukça konuşulmaktadır. Ama bugün derinden kavranmasından daha çok referans gösterilmiş ve tartışılmıştır. Bu onun çalışmasının devrimci Marksist yöneliminden ayrıldığında belliydi (1).

Ezilenlerin Pedagojisi, genellikle nasıl öğretileceğine dair kısa bir rehber kitap olarak görülsede aslında bu yapıt Freire'nin köylülere okuma yazma öğretme konusundaki kendi deneyimlerini, devrimci hareketleri, liderliği ve örgütü kadar genişlettiği teorik bir çalışmadır. Freire 70 günü hapisanede ihanet (fakir köylülere okuma ve yazma öğretmek) ile suçlanarak geçirdiği için, 1964'deki askerlik görevini takiben Brezilya'ndan sürgün edildi. Nihayetinde *Ezilenlerin Pedagojisi'ni* yazdığı Şili'ye yerleşti. Kitap Amerika Birleşmiş Milletlerde (günümüzde Arizona'da devlet okullarında yasaklanmıştır) sağ kanat tarafından hedef alınmaktadır. Kitap, devrimci hareketlerin eğitsel bileşenleri ve Marks, Lenin, Fanon ve diğerlerine yapılan referansları içerir. Özellikle bu kitap devrimci liderlik mücadeleyi nasıl ilerleteceği veya mücadele için kitlelere nasıl öğretip ve onlardan nasıl öğreneceği ile ilgilidir.

Baskı (ezilme)nın ve özgürleşmenin pedagojisi

Ezilenlerin pedagojisi iki aşamadan oluşur. İlk aşama boyunca, "ezilen ezilenlerin dünyasını açığa çıkartır ve praksis vasıtasıyla kendini onun dönüşümüne adar." Baskı/zulüm dünyasının dönüşmesinden sonraki ikinci aşama boyunca, " bu pedagoji ezilene ait olmasına son verir ve kalıcı kurtuluşun sürecindeki tüm insanların pedagojisi olur." (2).

Birinci aşama ezilenin dünyaya nasıl baktığını ve ilişki kurduğunu ele alır. Ezilenin, hem ezilmiş bilincine hem de ezme bilincine sahip olduğunu kabul etmesiyle başlar. Ezen bilinç kurtulması gereken bir düşmandır: "Ezen bilinç, her şeyi kendi egemenliğinin nesnesine dönüştürme

eğilimindedir. Toprak, mülkiyet, üretim, insanların yarattıkları, insanların kendileri, zaman- her şey onun emrindeki nesnelere statüsüne indirgenir.” (3).

Bu kapitalizmin yaptığı şeydir: çalışma becerimiz dahil her şeyi alır ve özel mülke dönüştürür. Bu dünya üzerinde çok derin bir öneme sahiptir, hatta ezilenlere ezen bilincini bile aşılır. Bu yüzden ezilen birinin ezen bilincini tanımak ve bu bilince dönüştürmek zorundayız.

Bu dönüşüme dahil olduğumuz yol kesinlikle önemlidir ve pedagoji sorusunun nereden geldiğini gösterir. Freire pedagojinin geleneksel formunu “bankacı pedagoji” olarak adlandırmaktadır. Bankacı pedagojide, öğretmen bilgi sahibi kişidir ve öğrenciler öğretmenlerin bilgi ile doldurmaları gereken boş konteynırlardır. Öğretmen hazneyi ne kadar çok doldurursa, o kadar iyi öğretmen olacaktır. İçerik öğrenci için soyut, dünyadan bağlantısız ve öğrencinin yaşamının dışında kalmaktadır. Bankacı pedagoji – Amerika’da çoğumuzun deneyimlediği- ezilenin cahil ve saf olduğunu varsayar. Ayrıca ezilene kapitalizmin yaptığı gibi bir nesne gibi davranır.

Freire için eğitim günlük yaşamla ve nesneden ziyade özne olan öğrencilerin deneyimlerine dayanır. Devrimciler için doğru eğitsel metod, çok özel bir anlama gelen diyalogdur. Diyaloga gerçekten dahil olmak insanlarla ortak olmak anlamına gelir. Bu durumda, “öğretmen sadece öğreten biri değil, ama öğrencilerle birlikte diyalogda kendini eğiten, öğrenirken aynı zamanda öğreten kişidir. Herkesin ortaklaşa geliştiği bir sürecin sorumlusu olurlar” (4). Bu süreç bilinçlenme (conscientização) ya da eleştirel bilinç olarak anılır.

Bilinçlenmenin konumu ve gidişatının belirleyici unsuru eleştirel ilişkidir. Bu, Freire’nin bankacı eğitim modelinin eleştirisi ve onun yeniden kavramlaştırdığı öğretmen-öğrenci ilişkisi ile ilgilidir. Diyalogik model, öğretmen ve öğrenci arasında yatay bir ilişkidir. Bu şemada, “insanlar birbirine öğretir, bankacı eğitimdeki öğretmenin sahip olduğu iktidar tarafından sağlanır (5). Öğretmen otorite veya güçten feragat etmez, sanki bu mümkünmüş-gibi. Bunun yerine, öğretmen öğrencilerle birlikte gerçeğin yeni eleştirel bilgisini üretmenin sorumluluğunu üstlenir.

Pedagojik ilişkiler ve süreç Freire’nin düşüncesinin önemli parçaları olsa da genellikle bunlar Freire’nin ideolojik taahhütlerinden soyutlanma eğiliminde olmuşlar ve Freire’nin tüm çalışmasının yerine geçmeye başlamışlardır. Oldukça eleştirel bir eğitim okulunda yüksek lisans öğrencisi olarak, kitabın sadece ilk iki bölümü bana verildi ve bunun yaygın bir uygulama olduğuna ikna oldum. Bu bölümler onun bankacı eğitimi eleştirdiği ve ona karşı diyalogik pedagojiyi formüle ettiği yoğun bir içeriğe sahiptir. Ancak buraya takıldığınızda, bu kitabı neden yazmaya gerek duyduğunu anlayamazsınız.

Kitabı seçici biçimde okuduğunuzda, Freire’nin diyalogik pedagojisinin, yeni eğitim ve devrim anlayışı yaratan kelime dağarcığı ve teorileriyle

Peter McLaren, Freire’nin devrimci angajmanında ısrar eden birkaç Amerikalı eğitim kuramcılarının biri ve Freire’nin yoldaşı olarak “Öğretmenlerin politik ve ideolojik seçimleri, Freire’nin pedagojisinin temel öğeleridir.” diyecek kadar ileri gider. Freire’nin çalışmasında metodolojii ideolojiden, teoriyi yöntemden veya eleştirel olanı pedagojiden ayıramayız.

Freire aslında Lenin'i devrimci liderliğin açık ve güvenilir insanlar olduğuna ısrar ettiğine inandı. "Lenin'in de işaret ettiği gibi," diye yazıyor, "bir devrim ne kadar teori gerektiriyorsa, liderlerin baskıya karşı durmak için o kadar halkla birlikte olması gerekir" (14) Bu naif bir önkabul değildir, kitlelerin yalnızca devrimci hareketlerin ajanları değil, aynı zamanda parti aracılığıyla devrimci kuramın yaratıcıları olduğuna dair bir inanıştır.

daha kapsamlı kavramsal ve politik çalışmasının yerini aldığını görürsünüz. Diyalog veya diyalojik pedagojinin doğasında mutlaka ilerici, eleştirel anlayışlara yol açan hiçbir şey yoktur. Bunun gerçekleşmesi için içeriğin bir öğretmen tarafından belirli bir bağlama yerleştirilmesi gerekir. Peter McLaren, Freire'nin devrimci angajmanında ısrar eden birkaç Amerikalı eğitim kuramcılarında biri ve Freire'nin yoldaşı olarak "Öğretmenlerin politik ve ideolojik seçimleri, Freire'nin pedagojisinin temel öğeleridir." diyecek kadar ileri gider (6). Freire'nin çalışmasında metodolojiyi ideolojiden, teoriyi yöntemden veya eleştirel olanı pedagojiden ayıramayız.

Tehlikeli dördüncü bölüm

Freire *Ezilenlerin Pedagojisinin* son bölümüne devrimlerin ne lafazanlık ne de aktivizmle başarılamayacağını ancak praksisle yani yapıları dönüştürmeye yönelik düşünce ve eylemle mümkün olduğunu ifade eden Lenin'in meşhur cümlesi, "Devrimci kuram olmadan devrimci pratik olamaz." ile başlar (7). Aktivizmin devrim için yeterli olduğunu iddia etmek ne kadar yanlışsa, baskı üzerine düşünmek ve baskıyı adlandırmanın devrim için yeterli olduğunu iddia etmek de yanlış olur. Devrimcilerin görevi sınıfımız ve insanlarımızla gerçek, özgün diyalog, derin düşünme ve eylemlerde bulunmaktır. Eğer diyalog ve derin düşünmeyi eylem olmadan yaparsak, oturduğu yerden devrimci olanlardan oluruz. Diğer yandan, eğer diyalogsuz ve derin düşünme olmadan sadece eylemimiz olursa, sadece eylemci oluruz.

Düşünme ve eylem arasındaki ilişki devrimci liderler ile halk arasındaki, bu sayede liderlerin düşünüp yönlendirdiği ve halkın sadece onun emirlerine göre hareket edebildiği bir işbölümü değildir. "Devrimci liderler" "koordinasyonun zaman zaman da yönlendirmenin sorumluluğunu üstlenseler de- ezilenlerin praksisini reddettiklerinde kendi praksislerini geçersiz kılarlar (8).

İnsanlar ve devrimci liderler birlikte hareket eder; devrim öncesinde, esnasında ve sonrasında dayanışma içinde plan yapar ve hareket ederler.

Böyle liderliğin ön koşulu "halkın cehaleti efsanesinin" reddedilmesidir (9). Freire devrimci liderlerin "devrimci bilinçleri nedeniyle" "halkın sahip olduğu ampirik bilgi düzeyinden farklı bir devrimci bilgi düzeyine sahip olduklarını" kabul eder (10).

Diyalog eylemi ve yaşanmış deneyimlerle devrimci kuramı birleştirir böylece insanlar onların yaşanmış deneyimlerinin öyle olmasına neyin neden olduğunu anlar. Bu Lenin'in sömürü ve baskının kendiliğinden bilgisinin fabrika şehir, devlet ve dünya bağlamında daha geniş toplumsal, ekonomik ve politik güçlerle ilişkisinin Parti aracılığıyla devrimci bilince dönüştürülmesi gerektiğine dair inancının yeniden ifadesidir:

Bu işçi sınıfının sahip olduğu kapasite/yeterlilik ile ilgili varsayıma

dayanan Marksist eğitim felsefesidir. Örneğin, Engels kendisinin ve Marks'ın "işçilerin kendilerini özgürleştirmek için fazla eğitimsiz olduklarını ve öncelikle üst ve orta sınıf hayırseverler tarafından yukarıdan özgürleştirilmeleri gerektiğini açıkça söyleyen adamlarla işbirliği yapamayacağını" yazdığına görebiliriz. [11].

Bunu Lenin'in işçi sınıfının patronlarla gündelik mücadelesinin bir sonucu olarak kendiliğinden geliştirdiği devrimci bilincini savunan ekonomist Marksistlere itiraz ettiği *Ne Yapmalı?* 'da da görebiliriz. Lenin kendiliğindenliğin sadece gelişmemiş/embriyonik bir bilinç olduğunu ve daha fazlasına ihtiyaç duyulduğunu kanıtlamaya çalışır. Kendiliğindenlik gereklidir ama sonunda "şimdiki zamanda ne olduğu" ile kısıtlıdır (12). Diğer bir deyişle, kendiliğindenlik kendince izole edilmiş gündelik mücadelelerin ötesine bakamaz ve yeni bir topluma ilerleyemez. Lenin kendiliğindenliğin getirdiği zihniyeti "sendikalizm" olarak adlandırdı.

Lenin işçilerin sendikalizm anlayışından daha fazlasına sahip olduklarına inandı. O aslında "ortalama işçiye" hitap etmede ısrar edenleri alaya aldı: Aslında 'ortalama işçi' hakkında bu kadar endişelenen siz beyler, emek siyasetini ve emek örgütlenmesini tartışmak için işçileri küçümseme isteğinizle onları aşağılayın." (s. 153). Örgütçülerin işçileri "işçi kitlelerinin neyi 'anlayabileceği' konusundaki aptalca konuşmalarımızla geride tuttuklarını" yazdı (13). Ekonomist örgütleyiciler işçilere öznenen çok nesnelere gibi davrandılar. İnsanlara ya da potansiyellerine inanmadılar.

Freire aslında Lenin'i devrimci liderliğin açık ve güvenilir insanlar olduğuna ısrar ettiğine inandı. "Lenin'in de işaret ettiği gibi," diye yazıyor, "bir devrim ne kadar teori gerektiriyorsa, liderlerin baskıya karşı durmak için o kadar halkla birlikte olması gerekir" (14) Bu naif bir önkabul değildir, kitlelerin yalnızca devrimci hareketlerin ajanları değil, aynı zamanda. parti aracılığıyla devrimci kuramın yaratıcıları olduğuna dair bir inanıştır. Lenin'in de gözlemlediği gibi parti belirli bir teorisyen grubu yaratır: Partide "işçiler ve aydınlar arasındaki tüm ayrımlar... ortadan kaldırılmalıdır" (15).

Böyle bir pedagoji içinde soyut bir "yatay örgütlenmecilik" güzellemesine yer yoktur. Devrimin biçimi ve liderliği soyut olarak var olmaz; koşullara bağlı olarak daha yatay veya daha dikey ya da üç temsilli olabilir. Bu noktada Freire, tarihsel koşullarının onları halkla birlikte geniş bir yapı oluşturmadan ayaklanmaya zorladığını iddia ederek Fidel Castro'ya ve Küba Devrimi'ne dönüyor. Ama liderlik örgütten özellikle partiden gücünü aldıktan sonra hemen bu görevin peşine düşer. Tyson Lewis bunu gözlemleyenlerden biri olarak olarak şunu vurgular: (16). "Freire, Fidel'in pedagojisinin, devrimci örgütlerde ezilenlerle direniş liderleri arasındaki çeşitli ilişkilere aracılık etmek için kullanılacak bir araç olduğunu açıkça gördü." Freire'nin Amílcar Cabral'a bu kadar olumlu bakmasının nedeni budur (17).

Sınıfımız, kapitalist toplumun kendimizi ifade etmemize ve geliştirmemize izin vermediği yaratıcı ve entelektüel güçlerle dolup taşmaktadır. Devrimci bir parti bu güçleri ne kadar çok geliştirirse o kadar güçlü olur.

Devrim için politikaları ve pedagojiyi birleştirme

Bu nedenle devrimci örgütleyiciler yalnızca sahip oldukları devrimci idealler veya gerçekleştirdikleri eylemlerle değil, aynı zamanda alçakgönüllülükleri, sabırları ve sömürülen ve ezilen tüm insanlarla ilgilenmeye istekli olmalarıyla tanımlanırlar. Başkalarına savaşıma ve mücadele etme inancını “yerleştirmemiz” mümkün değildir. Eleştirel bilince varmak, öncesinde kestirilmesi güç hassas ve koşullu bir süreçtir. Yine de bunun birkaç genel bileşeni vardır.

İlk olarak, insanlarımızı, problemlerini ve isteklerini gerçekten bilmek zorundayız. Bu aslında onların ilk gösterileri veya son seçimde bir demokrata oy vermiş olsalar bile aslında bize öğretecek şeyleri olduğunu kabul etmemiz, insanlardan öğrenmek zorunda olduğumuz anlamına gelir. İnsanlardan daha fazla deneyim öğrendikçe, kuramlarımız daha da zenginleşir ve onların bugün işçilerin ve ezilenlerin günlük gerçeklikleriyle bağlantıları artar. Sınıfımız kapitalist toplumun kendimizi ifade etmemize ve geliştirmemize izin vermediği yaratıcı ve entelektüel güçlerle dolup taşmaktadır. Devrimci bir parti bu güçleri ne kadar çok geliştirirse o kadar güçlü olur.

İkinci olarak, başkalarına problemlerini daha derin ve geniş içerikte anlamaları ve tutkularını daha ileriye taşımaları için fırsatlar sunmak zorundayız. Freire bunun somut ve ilişkili örneklerini verir:

Eylemlerini bu tek talebi teşvik etmekle sınırlayabilirler ya da bu popüler özlemi geçersiz kılabılır ve daha geniş kapsamlı bir şeyi değiştirebilirler - ama henüz insanların dikkatini çekmemiş bir şey...

“... eğer verilen tarihi anda insanların temel arzusu maaş artışı isteğinden daha ötesine gitmezse, liderler iki hatadan birini üstlenebilirler. Eylemlerini tek bu talebi teşvik etmekle sınırlayabilirler veya bu popüler talebi reddederek daha geniş kapsamlı bir şeyleri – ama henüz daha insanların aklından geçmeyen şeyleri öne çıkarabilirler. . Çözüm sentezde yatmaktadır: liderler bir yandan halkın daha yüksek maaş talebiyle özdeşleşmeli, diğer yandan da bu talebin anlamını bir sorun olarak ortaya koymalıdır. Bunu yaparak liderler, maaş talebinin bir boyutu olan gerçek, somut, tarihsel bir durumu sorun olarak ortaya koyarlar. Böylece maaş talebinin tek başına kesin bir çözüm oluşturamayacağı anlaşılacaktır. (18).

Bu süreç boyunca, hem halk hem devrimci lider birlikte hareket eder ve dünyayı birlikte adlandırır. Gerçek bilgi üretilir ve özgün eylemde bulunulur ve mücadele için irade ve inanç güçlendirilir.

Freire'nin popülerliği, mücadelede ve özellikle komünist mücadele içinde olanları çekmek için bir açılış sunar. Onun pedagojisi ile politikaları arasındaki bağlantıyı yeniden kurarak, onun bu hareketteki çalışmasına hayranlık duyan kişileri çekebiliriz. Aynı zamanda, onun pedagojik ilkelerini günlük düzenimizde daha iyi anlar, uyarlar ve uygularız. Freire, kitabın son cümlesinde, “Yalnızca halkın devrimci liderlerle karşılaşmasıyla bu [devrimci] teori inşa edilebilir” diye yazıyor.(19).

Kaynaklar

- (1) Bu süreç 1980'lerin başında Amerika'da "eleştirel pedagoji"nin ortaya çıkmaya başlamış ve Freire'nin sonraki çalışmasının da rolü olmuştur. Bakınız Malott, Curry S. (2015). *Tarih ve eğitim: Küresel sınıf savaşına girmek* (New York: Peter Lang), 63.
- (2) Freire, Paulo. (1970/2011). *Ezilenlerin Pedagojisi* (New York: Continuum), 54.
- (3) Ibid, 58.
- (4) Ibid, 80.
- (5) Ibid.
- (6) McLaren, Peter. (2015). *Okullarda hayat: eğitimin dayanaklarında eleştirel pedagojiye bir giriş*, 6th baskı. (Boulder: Paradigm Publishers), 241.
- (7) Freire, Ezilenlerin pedagojisi, 125-126.
- (8) Ibid, 126.
- (9) Ibid.
- (10) Ibid, 126.
- (11) Marks, Karl ve Friedrich Engels. (1991). " Marks, Engels, August Bebel, Wilhelm Liebknecht, Wilhelm Bracke ve diğerleri (döngüsel mektup)," çeviri P. Ross & B. Ross, *Marks ve Engels çalışmaları topladı (vol. 45)*, düzen. S. Gerasimenko, Y.Kalinina, and A. Vladimirova (New York: International Publishers), 408, vurgu eklendi.
- (12) Lenin, V.I. (1902/1987). "Ne yapılacak? Lenin'in *Esas Çalışmaları*, düzen. H.M. Christman (New York: Dover Publications), 67.
- (13) Ibid, 156.
- (14) Freire, *Ezilenlerin pedagojisi*, 138.
 - (15) Lenin, "Ne yapılacak?", 137.
 - (16) Lewis, Tyson E. (2012). " Eğitsel Marksizm'in takımyıldızını haritalandırma," *Eğitsel Felsefe ve Teori* 44, no. S1:98-114.
- (17) Malott, Curry. (2021). Amilcar Cabral: Özgürleştirici, kuramcı ve eğitimci", *Özgürleşme Okulu*, 20 Ocak. [Buradan ulaşabilirsiniz.](#)
- (18) Freire, *Ezilenlerin pedagojisi*, 183.
 - (19) Ibid.